

Landskap i Levanger med Luvisol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Luvisol

Luvisol er selvdrenert og leirholdig jordsmonn, der leirinnholdet øker med dybden på grunn av leirnedvasking. Dette er ei jord som er svært godt egnet for plantedyrking.

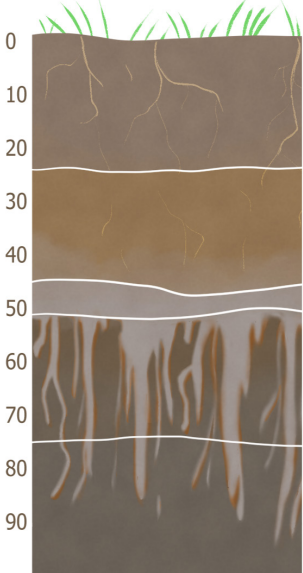

KJENNETEGN

Navnet Luvisol kommer fra det latinske ordet eluere som betyr å vaske. For Luvisols er den viktigste prosessen leirnedvasking. Det vil si at leirpartikler har blitt løst opp i vann og transportert nedover i dybden. Siltpartikler følger også med, og det er i hovedsak silt som er synlig for øyet. I Norge er Luvisols utviklet fra marine avsetninger. Leirnedvasking er en tidkrevende prosess, så Luvisols finnes ikke i ferske avsetninger, men på eldre leirjord.

Nærbilde av LUVISOL-jord: avsetning av jord i porer i underliggende sjikt (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Illustrasjon, beskrivelse og profilbilde av sjiktene i én type Cambisol: Cambic Luvisol (Siltic). Cambic viser til at et minst 15 cm tykt lag under plogsjiktet har strukturutvikling og Siltic viser til at teksturen i jorda under plogsjiktet består av minst 50 prosent silt (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO, fFoto: Ragnhild Sperstad / NIBIO).

CAMBIC LUVISOL (SILTIC)			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med middels innhold av organisk materiale, siltig leire	
	Bw	25-45 cm Selvdrenert jord med struktur, siltig leire	
	E	45-50 cm Sjikt preget av leirutvasking	
	Btg/E	50-80 cm Sjikt preget av leiranriking, vertikale tunger med leirnedvasking, siltig mellomleire	
	BC	80 cm og dypere Overgangssjikt til opphavsmateriale, siltig mellomleire	

LEIRNEDVASKING

I Luvisols er det et lyst utvaskingssjikt like under et annet sjikt med god struktur. Utvaskingssjiktet er smuldrende og kan gå ned i det underliggende sjiktet som tunger. Under det lyse utvaskingssjiktet finner vi et anrikningssjikt med høyere leirinnhold. Her har leirpartiklene fra sjiktene over blitt avsatt, og anrikningen skyldes altså en leirnedvaskingsprosess og ikke at jorda består av ulike avsetningstyper.

Jordbor med tegn til leirnedvasking (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.

* De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.

VEKSTFORHOLD

Anrikningssjiktet har ofte vertikale strukturer med ulikt innhold av leir. Vann beveger seg hovedsakelig langs sprekkene: jorda er tørr i aggregatene og fuktig i og langs sprekkene. Sprekkene er også viktige for meitemarker og røttene vokser godt. Røttene som befinner seg i disse sprekkene er runde og friske i fargen. Luvisol har god evne til både å bli kvitt overflødig vann og til å forsyne plantene med vann.

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornorsket versjon av klassifikasjonssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifikasjon* på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet *Jordsmonnklassifikasjon* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk